అక్షరాల ఆలోచనలు

(విమర్శన వ్యాస సంకలనం)

ఆచార్య జి.వి. సుబ్రహ్మణ్యం

ప్రచురణ

రిజిష్టర్డ్ నెం. 1/64

యువభారతి

సాహితీ సాంస్కృతిక సంస్థ

AKSHARAALA AALOCHANALU : (A Collection of Critical Essays Pertaining to Modern Poetry) by Prog. G.V. Subrahmanyam, Head of the Department of Telugu, University of Hyderabad, A.P.

C Yuva bharathi, secunderabad.

యువభారతి

ప్రచురణ : 123

ప్రథమ ముద్రణ : జనవరి, 1988

ప్రతులు :1200

ముద్రణ:
ముఖచిత్ర ముద్రణ : బాలాజీ ఆర్ట్ ప్రింటర్స్, చిక్కడపల్లి, హైదరాబాదు.
ఇన్నర్ టైటిల్ ముద్రణ : ఎ.ఎన్.ఆర్ట్ ప్రింటర్స్, తిలక్‌నగర్, న్యూనల్లకుంట,
హైదరాబాదు-44.

ప్రతులకు:
యువభారతి కార్యాలయం
ఆంధ్రసారస్వత పరిషత్ భవనములు
తిలక్‌రోడ్, హైదరాబాదు- 500 001

మూల్యం : 20-00

మహాకవి దాశరథికి

మా మాట

మన తెలుగువాట దైనందిన జీవితంలో విమర్శ అనేమాటకు విపరీత అర్థం పుట్టుకొచ్చింది. 'ఫలానా వ్యక్తి వ్యవహారం విమర్శనకు గురి అయింది.' 'అంశాన్ని అనవసరంగా, అనుచితంగా విమర్శిస్తున్నారు' 'లోతుపాతులు తెలయకుండా విమర్శంచడం మంచిదికాదు' "నన్నూ నా పక్షాన్నీ విమర్శిస్తే సహించేదిలేదు" వంటి వాక్యాల్లో 'విమర్శ' అంటే 'తప్పు పట్టడం', "దుయ్యబట్టడం", "నెరసులేరడం" అనే అర్థాలు ధ్వనిస్తున్నవి. కాని, నిజానికి విమర్శ అనే మాటకు సూక్ష్మదృష్టితో పరిశీలిస్తే, శాస్త్రదృష్టితో పరిశీలిస్తే "పరిశీలించటం", సత్యాన్ని తెలుసుకునే ప్రయత్నంచేయడం, కొత్త అంశాలను రచనల్లోంచి వెలికితీయడం, వంటి అర్థాలు వస్తాయి సాహిత్య ప్రపంచంలో ఈ అర్థానికే విలువ ఉంది.

సృజనాత్మక సాహిత్యంలో విమర్శనాత్మక సాహిత్యం చెట్టాపట్టాలు పట్టుకుని నడిచినప్పుడే, సాహితీ స్రవంతి కశ్మలాన్ని పోగొట్టుకుని తేటబారి ప్రవహిస్తుంది. ఉత్తమ విమర్శకునికి మంచి పాండిత్యం ఉండాలె. నమ్మిన సత్యాన్ని ప్రచారం చెయ్యగల గుండె ఉండాలె. రచనల్లోని కళాత్మకాంశాలను ఔదర్యంతో, నిండు మనస్సుతో ఎత్తిచూపే నేర్పుండాలె. అప్పుడే రచయితల ఆలోచనలో అక్షరమైన వాటిని విమర్శకుడు సాధువాదంతో సమన్వయించి సహృదయులకు అందించగలుగుతాడు. వచ్చిన ప్రతి రచనను మెచ్చుకునేవాడు విమర్శకుడుకాడు. అట్లాగే వచ్చిన ప్రతి రచనలోనూ దొసగులను పనిగట్టుకుని ఎత్తిచూపి, తాను నమ్మే సిద్ధాంతాలకూ, తనకు నచ్చిన భావాలకు అనుగుణంగా రచయిత వ్రాయలేదని లేఖినీశూలాలను విసరేవాడు కూడా విమర్శకుడు కాలేడు.

సాహిత్య విమర్శలో ఉన్నత ప్రమాణాలు అందుకొని "సారస్వత సౌరభము", 'నవ్యాలోకము', 'వీరరసము', 'రసోల్లాసము', 'ఆంధ్ర సాహిత్య విమర్శ – ఆంగ్లప్రభావం, 'అభినవలోచనం' 'రామకథ – సాయిసుధ" వంటి అరుదైన విమర్శాత్మక గ్రంథాలను అందించిన ఆచార్య జి.వి. సుబ్రహ్మణ్యంగారు బహుముఖ ప్రజ్ఞాధురీణులు, పరిశోధకులు, కవులు, నాటకకర్తలు, వక్తలు, ఉన్నత శిఖరాలందుకున్న

అధ్యాపకులు, కొత్త అంశం చెప్పాలనుకున్నప్పుడే విమర్శకు పూనుకునే వ్రతాన్ని అనుష్ఠిస్తున్న పరిశీలకులు "ప్రథమాంధ్రమహాపురాణము" అన్న పరిశోధన గ్రంథంలోనూ, ఆంధ్రప్రదేశ్ సాహిత్య అకాడమీ వారు ప్రచురించిన బసవపురాణము, ఆంధ్ర మహాభారత శాంతిపర్వం అన్న గ్రంథాలలోనూ శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యంగారు వ్రాసిన పీఠికల్లో ఆయన ప్రదర్శించిన పరిశోధనాపాటవం, పాండితీగరిమ, నూత్నాంశ గవేషణాదృక్పథం మనకు దర్శన మిస్తాయి. ఉత్తమ సాహిత్య విమర్శకు ఆంధ్రప్రదేశ్ సాహిత్య అకాడమీ, కేంద్ర సాహత్య అకాడమీ (ఢిల్లీ) శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యంగారికి బహుమతులను అందించి సత్కరించినవి. "ఆంధ్ర సాహిత్య విమర్శ – ఆంగ్లప్రభావం" అన్న విమర్శ గ్రంథం ఆయనకు యావద్భారత కీర్తిని అందించింది.

శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యంగారి వంటి సహృదయ విద్వాంసులు మా యువభారతి ప్రచురణలకు సంపాదకులుగా వ్యవహరించడం మా ఉత్తమ భాగధేయం. మా యువభారతికి ఆయన అండ కొండంత. మాకు మార్గదర్శనం చేస్తూ; మమ్మల్ని ఉత్సాహపరుస్తూ, మాలో ఒకరిగా మసలుకుంటూ మేము నిర్వహిస్తున్న సాహిత్యోద్యమానికి చేయూతనిస్తున్న సాహితీ స్నేహమూర్తులు. తమ ప్రసంగ పాఠాలను కొన్నింటిని ఏర్చికూర్చి "అక్షరాల ఆలోచనలు" అన్న పుస్తకంగా మలచి, ప్రచురించుకునే అవకాశం మాకు కల్పించిన ఆచార్య జి.వి. సుబ్రహ్మణ్యం గారికి యువభారతి పక్షాన హృదయపూర్వకమైన, ధన్యవాద పురస్సరమైన అభివందనాలను సమర్పించుకుంటున్నాను. హైదరాబాదు విశ్వవిద్యాలయంలో ఆంధ్రశాఖ అధ్యక్ష పదవిని నిర్వహిస్తూ, శ్రీ సత్యసాయి దివ్యసందేశాన్ని దేశ ప్రజలకు అందిస్తూ, మా యువభారతిని కూడా అనేక విధాలా ఆదుకుంటూ ఉన్న శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యం గారు మాకు ఆదర్శ విద్వాంసులు.

శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యంగారి ఈ వ్యాససంకలనం "అక్షరాల – ఆలోచనలు" విద్యార్థులకూ,పరిశోధకులకూ, భాషా సాహిత్యాభిమానులకూ ఆదరపాత్రమవుతుందని నమ్ముతున్నాను.

సహృదయులు మా యువభారతి సాహిత్య కార్యక్రమాలకు అండగా నిలుస్తారనీ, మమ్మల్ని ప్రోత్సహిస్తుంటారనీ ఆకాంక్షిస్తున్నాను.

ఇరివెంటి కృష్ణమూర్తి, అధ్యక్షుడు

నివేదన

1971 నుండీ నేను అధునిక రచయితలను గురించీ, రచనలను గురించీ వ్రాసిన వ్యాసాలలో కొన్నింటిని కలిపి "అక్షరాల ఆలోచనలు" అనే ఈ సంకలనం యువభారతి ప్రచురిస్తున్నది. దీని వెనుక డా॥ ఇరివెంటి కృష్ణమూర్తి గారి ప్రోత్సాహం ఉన్నది. యువభారతీయుల స్నేహసౌహార్ద్రాలున్నాయి. వాటికి నా అభివందనాలు ముందుగా అందజేస్తున్నాను.

"అక్షరాల ఆలోచనలు" అని యువభారతి ఈ సంకలనానికి పేరుపెట్టింది" 'అక్షరాలు' కవులకూ, రచయితలకూ, ప్రతినిధులుగా ప్రతీకలుగా భావిస్తే వారి ఆలోచనలను సమీక్షించిన వ్యాసాలు ఇందులోని రచనలు, అవి అక్షరాలా ఆలోచనలే వాటిని గురించి వ్రాసిన ఈ వ్యాసాలు కూడా అక్షరాలైన ఆలోచనలైతే ఈ రచయిత ధన్యుడు.

ప్రతి వ్యాసంలోనూ ఏదో ఒక సమన్వయాన్ని క్రొత్తగా సమర్పించటానికి నేను ప్రయత్నించాను. శ్రీశ్రీ కవితలో పురాణప్రతీకల స్వభావాన్ని వివరించిన పద్ధతిని, విశేషించి శబ్దాలకున్న ప్రాచీనార్థ ప్రక్షాళనం, నవీనార్థకల్పనం అనే ప్రతిపాదనను చాలమంది విమర్శకులు అంగీకరించి సాహిత్య వ్యాసంగాల్లో సమన్వయించారు. మహాకవి దాశరథి శాంతి విప్లవ ప్రస్థావాన్ని నివేదించిన వైఖరి తరువాతి విమర్శకుల దృష్టిని బాగా ఆకర్షించింది. డా॥ సి. నారాయణరెడ్డిగారి "మంటలూ – మానవుడూ", "విశ్వంభర" కావ్యాలసమీక్షలు ఆ కావ్యాల వ్యక్తిత్వాలకు విలువకట్టిన వివేచనలో కొంత ప్రత్యేకతను సంతరించుకొన్నాయి అని భావిస్తున్నాను. "స్వరమేళ" అనే వ్యాసం ఒక తులనాత్మక సమీక్ష. వానమామలై వరదాచార్యులు, దాశరథి, సి. నారాయణరెడ్డిగారల కవితాలక్షణాల సామ్యభేదాల సంగ్రహ సమీక్ష, 'త్రయీనాదము' అనే గ్రంథానికి పీఠిక.

బాపురెడ్డిగారి కవితలోని భావభౌతిక వాదాన్ని గురించి వ్రాసిన వ్యాసం సందర్భంగా వ్రాసింది. ''ఈ జంట నగరాలు హేమంత శిశిరాలు'' ఆవిష్కరింపబడినప్పుడు ఆ సభలో ఆ కావ్యంలోని హాస్యరసపోషణాన్ని గురించి

ఉపన్యసించుమన్నారు (6.7.1971). ఉపన్యాసాన్నే వ్యాసంగా వ్రాసి ఆ సభలో చదివాను. దాన్ని యథాతథంగా ఇందులో మొదటిసారిగా ప్రచురిస్తున్నారు. ఆ కావ్యంలోని హాస్యానికి నిజమైన వ్యాఖ్యానం చేశానని అనుకొంటున్నాను. డా॥ రావూరి భరద్వాజగారి “జీవనసమరం” సమకాలీన సాహిత్యరంగంలో ఒక సుడిగాలి రేపింది. దాని వ్యక్తిత్వాన్ని సమీక్షించిన వ్యాసాల్లో “కలంకార్చిన కన్నీరు” ఒకటి.

విశ్వనాథవారి “నర్తనశాల” వ్యాసం ఆ నాటకంలోని విషాదాంత రూపక లక్షణాలను వ్యక్తీకరింపచేసేది. నర్తనశాలలో భారతీయ రూపకలక్షణాలను దర్శించి నిరూపించే పద్ధతి ప్రబలంగా వున్న మన సాహితీవిమర్శలో పాశ్చాత్యుల విషాదాంత రూపకలక్షణాలను సమన్వయించి, దానిని ఉదాత్త విషాదాంత రూపకంగా నిరూపించడమైనది. “మహాకవి శ్రీశ్రీ”, “నయాగరా” వ్యాసాలు సమీక్షలు.

ఈ సంపుటిలోని వ్యాసాలన్నీ సమన్వయాత్మక సమీక్షలు. ఎన్నుకొన్న అంశంమీద పఠితకు ఒక సమగ్రమైన, సమన్వయాత్మకమైన అవగాహన కలిగించటమే ఈ వ్యాసాల ప్రయోజనం. సమీక్షలో సవిమర్శక దృక్పథంక అంతస్సూత్రంగా సాగుతుంది; సాహిత్యపు విలువలకు విలువ కట్టటం జరుగుతుంది; పఠిత హృదయాన్ని ఆకట్టుకునే ప్రతిపాదన విధానం వ్యక్తమౌతుంది; వివేచనకు విశ్లేషణ వెన్నెముకగా నిలువబడుతుంది; తాత్పర్యంతోపాటు తత్త్వదర్శనంకూడా ప్రతిపాదింపబడుతుంది. వ్యాసం విశ్లేషణ కోసమే కాదు వివేకం కోసంకూడా అని భావింపబడింది. ఈ ప్రయత్నాన్ని సహృదయులు సమాదరిస్తారని ఆశిస్తున్నాను.

ఈ వ్యాస సంపుటిని ప్రచురిస్తున్న యువభారతికి, వ్యాసాలను ప్రచురించుకోవటానికి అనుమతించిన వివిధ సాహితీ సంస్థలకూ, దీనికి రూపం కల్పిస్తున్న యువభారతీయులకూ నా కృతజ్ఞతాభివందనాలు. ‘అక్షరాల ఆలోచనలను’ సమాదరించే సహృదయలోకానికి నమోవాకాలు.

జి.వి. సుబ్రహ్మణ్యం

విషయసూచిక

1.	మహాకవి శ్రీశ్రీ	1
2.	శ్రీశ్రీ కవితలో పురాణ ప్రతీకలు	33
3.	మహాకవి దాశరథి	45
4.	అభ్యుదయ ప్రస్థానంలో తొలిమజిలీ – "నయాగరా"	76
5.	'మంటలు – మానవుడు' – అంతర్వ్యక్తి, అభివ్యక్తి	84
6.	సువర్ణ తిలకం	93
7.	లక్షణసూక్తం	102
8.	స్వర్ణమేళ	107
9.	బాపురెడ్డి భావభౌతికవాదం	114
10.	'ఈ జంటనగరాలు – హేమంత శిశిరాలు' – 'హాస్య రసరహస్యం'	123
11.	కలం కార్చిన కన్నీరు	135
12.	నర్తనశాల	141